

A la presó

De tant en tant els periodistes han d'anar a la presó. O com a mínim a declarar. Normalment, se'ls ha d'obrir algun expedient. I és segur, si es mereixen les pessetes que els paguen, que són en una o altra llista negra. Ens paguen per explicar el que passa, i prou. Els legalistes afegeixen que ho hem d'explicar d'acord amb la llei vigent.

D'acord, però no del tot. Perquè, ¿i si, el que passa, passa *contra* la Llei? ¿Contra la Constitució? Els periodistes i els teòrics del periodisme que se senten còmodes amb les lleis vigents i amb les Constitucions respectives han de dir, i diuen, que els únics límits de la llibertat d'informació són les lleis i les Constitucions vigents, i tenen raó: tenen raó ells i per a ells. Però, ¿i els altres, els que se senten incòmodes amb les lleis i amb les Constitucions vigents? Segons ells mateixos, i segons els seus teòrics, les seves informacions i les seves opinions han d'anar sempre contra les lleis i les Constitucions vigents. L'extrem duu a l'altre, i uns i altres, els partidaris de la ultrança de la Llei i els contraris ultrançats de les mateixes Lleis, ho tenen clar.

La majoria, en canvi, fem el que podem, que és respectar la Llei mentre es pugui, vorejar-la sovint (com el ciutadà normal i corrent, majoritari) i, si no hi ha més remei, saltar-nos-la. Aquesta posició de ni sí ni no de la majoria dels periodistes dignes de l'ofici, que

es correspon amb la de majoria dels ciutadans dignes d'aquesta condició —per damunt de la condició de súbdits, de subjectes— és la que dificulta el camí de les lleis que es veu que estan confegint sobre la llibertat de premsa i els seus límits, el dret a la intimitat i a l'honor, la clàusula de consciència i el secret professional dels periodistes...

Tot això està molt bé, i també els esforços que es fan per defensar periodistes i lectors, societat en general i societats anònimes, propietaris i assalariats d'empreses de comunicació. Ara: seria molt convenient que quedés algun forat per tapar. Algun sector del front que fes vulnerables els uns i els altres. Algun punt per on es pogués atacar i ser atacats, fer i desfer, descobrir i cobrir, traure una veritat amb una mentida (anava a dir amb un invent).

Hauria de quedar algun forat per on es pogués veure que ni els periodistes, ni les lleis, ni la societat de la qual formen part no són perfectes. I el que és molt millor: que són vulnerables. I a més, hi ha un qüestió de pura supervivència: als periodistes els diuen coses, els destapen afers a condició que no diguin qui els les ha dites, qui els ha destapats. Explicar a la policia i als jutges el nom dels informadors pot ser un imperatiu legal, però és ofegar la font de la notícia: és a dir, del pa de cada dia. El secret professional són les garrofes, i amb això la gent no hi juga.

Filologia de temporada baixa

La cosa continua, sembla un camí de baixada que ens atreu amb poders hipnòtics. Paral·lelament als plans per una fantasmal agonia de la nostra llengua, es diria que preparam un equip forense amb l'instrumental complet per fer una autòpsia primfilada, amb tots els ets i uts. Un cop l'hàgim assassinada, figura que voldrem saber de què ha mort.

Tornem, amb una dedicació que fa pensar que no tenim altra feina a fer, a les discussions interminables —i massa sovint toxtes— sobre les mil maneres de "millorar" la parla. Al Principat (o a allò que se n'ha dit la Catalunya estricta), proliferen les propostes i els més impulsius apliquen les seves troballes sense prendre's la molèstia de sotmetre-les a consens. Seria injust dubtar de la bona fe de ningú, però pel que fa a l'encert a vegades curtegem.

Causa inquietud el dictat d'un assessor lingüístic de la televisió valenciana, imposant una llista d'unes quantes dotzenes de barbarismes per substituir mots correctes.

¿No podria ésser, dic jo, que el predomini de les imatges (com a resultat d'allò tan repetit, que una d'elles val per mil paraules) se'ns ha anat menjant la capacitat d'expressar-nos oralment? Perquè la crisi afecta altres idiomes, algun d'ells milionari d'ànimes i sense que el sol es pongui en els seus dominis. Un il·lustre acadèmic de

la llengua espanyola ha fet pública la cova temença, en el sentit que el castellà pot desaparèixer de Catalunya. I, gairebé alhora, un prestigiós hispanista nord-americà ha manifestat que l'espanyol s'extingirà als EUA, a desgrat que actualment el parlen uns 30 milions de persones, entre súbdits i residents en aquell gran país.

¿I si ens ajudéssim mútuament? ¿I si els grans i els petits, solidaris davant d'amenaques comunes, miréssim de salvar el que bonament es pugui, sense incordiar-nos els uns als altres? L'honesta aplicació del "cadascú a casa seva" —i educada acollida als hostes, que també s'haurien de mostrar respectuosos— ens permetria una millora general. N'estic gairebé segur.

